

Kommittédirektiv

Åtgärder för att förebygga och förhindra allvarliga våldsdåd i skolmiljöer

Beslut vid regeringssammanträde den 3 september 2026

Sammanfattning

En särskild utredare ska kartlägga de allvarliga våldsdåd i skolmiljöer som skett i Sverige de senaste 15 åren. Utredaren ska analysera berörda aktörers insatser före, under och efter dåden och ta ställning till om fler åtgärder behöver vidtas för att motverka att liknande händelser sker igen. Syftet med uppdraget är att framtida allvarliga våldsdåd i skolmiljöer ska kunna förebyggas och förhindras.

Utredaren ska bl.a.

- kartlägga allvarliga våldsdåd i skolmiljöer i Sverige de senaste 15 åren och ta ställning till om fler åtgärder behöver vidtas,
- analysera hur riskfaktorer tidigt kan identifieras och hur skyddsfaktorer kan stärkas,
- stärka arbetet mot skadliga digitala miljöer och motverka spridningen av våldsbejakande material på nätet,
- följa upp och förstärka skolornas säkerhetsarbete,
- stärka krisstödet vid allvarliga våldsdåd i skolmiljöer, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Uppdraget ska redovisas senast den 31 maj 2028.

Ett helhetsgrepp behövs för att ytterligare förebygga och förhindra allvarliga våldsdåd i skolmiljöer

Sedan 2015 har Sverige drabbats av flera mycket allvarliga våldsdåd i skolmiljöer, där attacken på Brinellskolan i Fagersta den 21 augusti 2026 är den senast inträffade händelsen. Denna utveckling är allvarlig och det är angeläget att motverka att liknande händelser inträffar igen. De våldsdåd som sker är tragiska och får stora konsekvenser både för den som drabbas direkt av våldet och för andra som arbetar eller går i skolorna.

Personer som befinner sig i riskzonen för att begå allvarliga våldsdåd är ofta kända av exempelvis skola, socialtjänst och polis. Ändå lyckas myndigheterna inte i tillräcklig utsträckning fånga upp dessa individer innan det är för sent. Våldsdåd i skolmiljöer innebär en både direkt och indirekt påverkan på människors trygghet och säkerhet.

Alla barn, elever, lärare och annan skolpersonal har rätt att känna sig säkra och trygga i skolväsendets verksamheter. Regeringen har vidtagit flera åtgärder för att stärka säkerheten i skolmiljöer och förebygga och förhindra allvarliga våldsdåd i skolmiljöer. Bland dessa kan följande särskilt nämnas.

Sedan den 1 mars 2025 har Center mot våldsbejakande extremism (CVE) vid Brottsförebyggande rådet (Brå) i uppgift att ge stöd till kommuner, myndigheter och andra aktörer när det finns en oro i verksamheten för att en eller flera personer ska genomföra en skolattack. CVE har en stödtelefon för yrkesverksamma och ett mobilt stödteam som erbjuder vägledning och handledning till yrkesverksamma i hela landet. CVE har även tillsammans med andra berörda myndigheter tagit fram en webbplats, skolattack.se, med information och stöd från flera aktörer som på olika sätt arbetar förebyggande mot våldsdåd i skolmiljöer.

Den 1 juli 2025 skärptes skolornas säkerhetsansvar genom ett nytt kapitel i skollagen (prop. 2024/25:160). Sedan den 1 april 2025 har även tillståndskravet för kamerabevakning tagits bort för samtliga aktörer vilket innebär att det har blivit enklare för bl.a. skolor att börja använda kamerabevakning (prop. 2024/25:93).

I februari 2026 beslutade regeringen att uppdra åt Socialstyrelsen att ta fram metodstöd till hälso- och sjukvården i arbetet med att förebygga, bedöma och hantera patienters risk för att skada andra (S2026/00227). Uppdraget ska slutredovisas senast den 10 juni 2028. Vid samma tidpunkt beslutade

regeringen att uppdra åt Inspektionen för vård och omsorg att granska arbetet med bedömningar av patienters risk avseende framtida benägenhet att begå våldsbrott i samhället, i verksamheter som bedriver psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk vård. Uppdraget ska redovisas senast den 31 januari 2027.

Genom tilläggsdirektiv som beslutades i mars 2026 fick Utredningen om hemliga och preventiva tvångsmedel (Ju 2025:04) även i uppdrag att utreda och föreslå en möjlighet att använda preventiva tvångsmedel i fler fall och utan koppling till en organisation eller grupp, t.ex. vid brott som utförs av ensamagerande gärningsmän såsom våldsdåd i skolmiljöer. Uppdraget ska redovisas senast den 1 februari 2027.

I april 2026 beslutade regeringen att uppdra åt Polismyndigheten och Socialstyrelsen att föreslå åtgärder i syfte att förhindra s.k. vansinnesdåd (Ju2026/00764). I uppdraget ingår att lämna förslag på ytterligare åtgärder som kan stärka förmågan att förebygga och förhindra att vansinnesdåd begås. Uppdraget ska redovisas senast den 31 januari 2027.

I juni 2026 beslutade regeringen även att ge en särskild utredare i uppdrag att analysera och ta ställning till vissa frågor som hör samman med vården för patienter med psykisk ohälsa med särskilt fokus på den psykiatriska tvångslagstiftningen (dir. 2026:42). I uppdraget ingår bl.a. att analysera och lämna förslag på hur den psykiatriska tvångslagstiftningen bör utformas för att bättre kunna tillgodose vårdbehoven hos personer med allvarlig psykiatrisk problematik. Vidare ingår att analysera och lämna förslag på förbättrade möjligheter för hälso- och sjukvården och socialtjänsten att utbyta sekretessbelagd information med närstående, bl.a. för att förebygga och förhindra att den enskilde riskerar att fara illa eller skada sig själv eller andra, samt för myndigheter att utbyta sådan information med varandra. Uppdraget ska redovisas senast den 30 juni 2028.

Flera åtgärder har alltså vidtagits under de senaste åren och berörda aktörer har utvecklat sina arbetssätt för att förhindra och förebygga våldsdåd i skolmiljöer. Den tragiska händelsen på Brinellskolan i Fagersta i augusti 2026 visar dock att ytterligare åtgärder behöver vidtas för att förebygga och förhindra att liknande händelser sker igen.

Med skola avses fortsättningsvis i dessa direktiv förskoleklassen, grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan, sameskolan, fritidshemmet,

gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan. Dessa verksamheter ingår i skolväsendet. I skolväsendet ingår även förskolan och den kommunala vuxenutbildningen (komvux).

Uppdraget att kartlägga allvarliga våldsdåd i skolmiljöer i Sverige och ta ställning till om fler åtgärder behöver vidtas

Varje våldsdåd i skolmiljö är en tragedi med unika omständigheter och händelseförlopp. Tidigare forskning visar dock att det även finns gemensamma nämnare mellan dåden, vilket gäller såväl händelser i Skandinavien som i andra länder (Brå 2024:3, Grovt våld i skolan). Det är därför angeläget att kartlägga de allvarliga våldsdåd i skolmiljöer som inträffat i Sverige för att se vilka slutsatser som kan dras av det inträffade, samt vilket arbete som krävs för att motverka att liknande dåd sker igen. Det kan bl.a. handla om att identifiera eventuella gemensamma nämnare i fråga om gärningspersonernas tillvägagångssätt och motiv.

Även skolväsendets, polisens och räddningstjänstens samt andra berörda aktörers, som exempelvis civilsamhällets, agerande och samverkan i samband med händelserna behöver analyseras i syfte att identifiera eventuella brister eller framgångsfaktorer. Det bedrivs redan ett aktivt förebyggande arbete och Brå har i en tidigare studie konstaterat att det skett en ökning i antalet polisanmälningar som avser förberedelser till skolattacker (Brå 2024:3, Grovt våld i skolan). Det finns därför skäl att studera och dra lärdomar från det förebyggande arbetet med fokus på faktorer som bidragit till att allvarliga våldsdåd i skolmiljöer har kunnat förhindras eller avbrytas i tid.

Det finns också flera utmaningar i det förebyggande arbetet kopplat till ensamagerande gärningsmän, oavsett om det är i sammanhanget potentiella våldsdåd i skolmiljöer eller i andra sammanhang. Innan varken exempelvis avsikter eller motiv ännu är kända kan det i vissa fall vara otydligt vilken eller vilka aktörer som har huvudansvar.

Allvarliga våldsdåd i skolmiljöer har inte bara inträffat i Sverige utan också i en rad andra länder. Till exempel drabbades Finland under 2007 och 2008 av våldsdåd, där händelserna i efterhand kartlades och analyserades av två olika statliga kommissioner. Liknande våldsdåd har även skett i bl.a. andra europeiska länder och USA. Erfarenheter från andra länder kan ge betydelsefulla insikter och vägledning när det gäller ställningstagandet om vilka ytterligare

åtgärder som kan behöva vidtas i Sverige för att motverka att sådana händelser sker igen.

Utredaren ska därför

- kartlägga allvarliga våldsdåd i skolmiljöer i Sverige de senaste 15 åren,
- identifiera eventuella gemensamma nämnare bland de inträffade händelserna,
- föra dialog med berörda aktörer som exempelvis skola, socialtjänst, Polismyndigheten och CVE, och analysera dessa aktörers insatser före, under och efter allvarliga våldsdåd i skolmiljöer, samt sammanställa dessa aktörers pågående arbete med att förstärka dessa förmågor,
- ta ställning till om fler åtgärder behöver vidtas för att motverka att liknande händelser sker igen, och i så fall vilka,
- kartlägga och beskriva hur andra jämförbara länder har dragit lärdomar och utvecklat arbetssätt och metoder utifrån liknande våldsdåd i skolmiljöer, och
- vid behov lämna förslag på åtgärder som kan bidra till att förbättra samverkan mellan berörda aktörer.

Uppdraget att analysera hur riskfaktorer tidigt kan identifieras och hur skyddsfaktorer kan stärkas

CVE har på uppdrag av regeringen tagit fram ett metodstöd för att stärka skolans förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism och skolattacker (CVE 2024, Metodstöd för att stärka skolans förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism och skolattacker). Metodstödet innehåller en kunskapsöversikt och ett samtalsstöd som är utformat för att fånga upp, förstå och konkretisera oro för en elev inom ramen för skolans uppdrag. Av metodstödet framgår att det inte finns en enskild faktor som förklarar varför en individ begår en skolattack. Det finns dock en del risk- och skyddsfaktorer, av vilka en del går direkt in i skolans uppdrag. Det kan handla om att skapa förutsättningar för att en elev ska klara skolan med godkända betyg, att kränkningar förebyggs och att goda och tillitsbaserade relationer skapas. Andra går in i socialtjänstens, polisens respektive psykiatrins uppdrag, som att stödja en elev med destruktiva familjerelationer, utsatthet för våld och kriminalitet, psykisk ohälsa och psykiatriska diagnoser.

Kunskap om risk- och skyddsfaktorer kan bidra till att stärka skolans förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism och allvarliga våldsdåd i

skolmiljöer. Skolan kan vara en skyddsfaktor i unga människors liv och det kräver åtgärder som motverkar faktorer som kan göra skolan till en riskfaktor, t.ex. utsatthet för mobbning, att inte klara undervisningen och utanförskap.

CVE lyfter vidare fram att forskning visar att individer som planerar skolattacker inte sällan sprider information om sina kommande dåd, både i den fysiska och den digitala miljön (CVE 2024, Metodstöd för att stärka skolans förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism och skolattacker). Erfarenheter från tidigare skolattacker visar dock att detta spridande sällan tas på allvar, utan ses som ett skämt eller försök att få uppmärksamhet. Forskning om förebyggande arbete betonar därför vikten av att ta spridande av information på allvar och att skapa strukturer och rutiner som fångar upp det.

Vissa myndigheter, anställda och yrkesverksamma har enligt socialtjänstlagen (2025:400) en skyldighet att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa. Vidare finns det en uppmaning i socialtjänstlagen om att var och en som får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa bör anmäla det till socialnämnden. En anmälan om oro kan t.ex. aktualiseras om det finns tecken på att ett barn mår mycket dåligt, dras till våldsbejakande miljöer, glorifierar tidigare inträffade våldsdåd i skolmiljöer eller visar tecken på destruktivt beteende. Det är viktigt att socialtjänsten har kunskap om riskfaktorer för att kunna identifiera tecken på att ett barn är i riskzonen för att utföra ett våldsdåd i skolmiljö.

Samverkan mellan myndigheter är avgörande för att motverka brottslighet. Regeringen har vidtagit flera åtgärder för att underlätta sådan samverkan. Särskilt kan här nämnas att sedan den 1 april 2025 har ett antal statliga myndigheter samt kommuner, regioner och skolor en skyldighet att både på begäran och på eget initiativ lämna uppgifter till Polismyndigheten och övriga brottsbekämpande myndigheter, med stöd av lagen (2025:170) om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna. Den 1 december 2025 infördes en ny sekretessbrytande bestämmelse i 10 kap. 15 a § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) som innebär att sekretess till skydd för enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden som utgångspunkt inte hindrar att uppgifter lämnas mellan myndigheter om det behövs för att bl.a. förebygga, förhindra eller upptäcka brott och brottslig verksam-

het samt fusk och regelöverträdelser. Bestämmelsen är bl.a. tillämplig vid sådant uppgiftsutbyte som sker inom ramen för samverkan i det brottsförebyggande arbetet mellan socialtjänst, skola och polis (se prop. 2024/25:180 s. 88). Från och med den 1 januari 2027 kommer även enskilda huvudmän inom skolväsendet att jämföras med myndigheter vid tillämpning av offentlighets- och sekretesslagen (prop. 2025/26:191). Det innebär bl.a. att regleringen även kommer att gälla fristående skolor. Nyligen infördes också en skyldighet för avlämnande skolenhet att lämna uppgifter som rör en elev som byter skolform eller som byter skolenhet inom en skolform, om det på grund av konkreta omständigheter finns risk för att eleven kommer att begå eller utsättas för brott. Denna skyldighet ska börja tillämpas den 1 januari 2027 (prop. 2025/26:192). Samma dag som dessa direktiv beslutas ger regeringen vidare en särskild utredare i uppdrag att bl.a. se över om förutsättningarna för informationsutbyte kan förbättras genom att sekretessen till skydd för enskilds personliga och ekonomiska förhållanden avskaffas mellan myndigheter (dir. 2026:104).

En svårighet med att tidigt identifiera riskfaktorer vid våldsdåd i skolmiljöer är att olika aktörer kan ha olika information om en individ och att olika riskfaktorer kommer till uttryck i skilda sammanhang. Det är framför allt den samlade bilden av riskfaktorer som är relevant, samtidigt som det kan finnas en betydande svårighet för berörda aktörer att skaffa sig en sådan samlad bild. Det är därför viktigt att samverka mellan aktörer som skolan och dess elevhälsa, socialtjänsten, hälso- och sjukvården inbegripet psykiatri, polisen och civilsamhället fungerar.

Det är även viktigt att rätt insatser kan ges när riskfaktorer väl har identifierats och att insatserna och dess resultat utvärderas. Skolan och dess elevhälsa, socialtjänsten och hälso- och sjukvården, särskilt psykiatri, har här en viktig roll. Förmågan att identifiera och analysera riskfaktorer är beroende av en fungerande samverkan och informationsöverföring mellan bl.a. hälso- och sjukvården, socialtjänsten, verksamheter inom skolväsendet och brottsbekämpande myndigheter på såväl nationell, regional som kommunal nivå.

Det finns ett behov av att analysera vilka skyddsfaktorer som är viktiga för att förhindra potentiella våldsdåd och hur dessa skyddsfaktorer kan stärkas. Som framgår ovan kan sådana skyddsfaktorer gå in i olika aktörers uppdrag, t.ex. skolans, socialtjänstens och polisens. Även civilsamhället, såsom idrottsrörelsen, föreningslivet och den öppna fritidsverksamheten, spelar en viktig

roll genom att bl.a. erbjuda trygga mötesplatser som motvikt till destruktiva miljöer och genom att de utgör goda och trygga förebilder i närområdet.

Utredaren ska därför

- sammanställa hur berörda myndigheter och aktörer arbetar för att förebygga och förhindra allvarliga våldsdåd i skolmiljöer i Sverige med fokus på samverkan, informationsutbyte, tidig upptäckt och identifiering av riskfaktorer,
- analysera och föreslå hur berörda myndigheter och aktörer kan förbättra arbetet med att identifiera riskfaktorer i syfte att förebygga och förhindra våldsdåd i skolmiljöer i ett tidigt skede,
- analysera vilka skyddsfaktorer som är viktiga för att förebygga eller förhindra våldsdåd i skolmiljöer och vid behov föreslå hur dessa kan stärkas, och
- vid behov lämna förslag på ytterligare åtgärder.

Uppdraget att stärka arbetet mot skadliga digitala miljöer och motverka spridningen av våldsbejakande material på nätet

Myndigheter i Sverige och aktörer internationellt har uppmärksammat en växande förekomst av unga som deltar i onlinerörelser där extremt vålds-innehåll delas och förhållas i kombination med uppmaningar att begå våldsdåd. Företeelsen saknar en tydlig ideologi och det är våldet som sådant som förhållas. Delning av grovt våldsmaterial används i dessa sammanhang som ett verktyg för att normalisera våld och sänka tröskeln för vålds-utövning och enskilda kan höja sin status i gemenskapen genom att dela allt grövre våldsmaterial. Nätverken söker aktivt efter sårbara barn och ungdomar. Våldet i sig kan fungera som drivkraft, liksom personliga oförrätter och bekräftelsebehov, utan att det finns en ideologisk koppling. Våldshandlingar kan också begås under utpressningsliknande former.

Även användningen av sociala medier och andra liknande digitala plattformar, som nödvändigtvis inte i första hand är till för att dela extremt våldsmaterial, har uppmärksamrats inom kriminella sammanhang och grova våldsskildringar har delats även i dessa miljöer. Även dessa digitala miljöer har haft betydelse i samband med allvarliga våldsdåd i skolmiljöer.

Denna utveckling, med framväxt av onlinerörelser där extremt våldsinnehåll delas och sociala medieplattformar och digitala miljöer där såväl barn och

unga som vuxna tar del av grovt våld och våldsförhärskande budskap, är oacceptabel. Alla människor har rätt till en trygg och säker miljö och omgivning, det gäller såväl i det dagliga livet som i digitala miljöer. Det behöver därför särskilt kartläggas vilken betydelse som användningen av sociala medier och andra digitala plattformar, inklusive onlinerörelser som förhärskar eller uppmanar till våld, har haft för gärningspersonernas agerande före, under och efter våldsdåd i skolmiljöer.

Frågeställningar om vilken information, material och åsikter som får delas och spridas aktualiserar frågor om yttrande- och informationsfriheten som skyddas av svensk grundlag, den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europa-konventionen) och Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (EU:s rättighetsstadga).

Enligt regeringsformen (RF) är var och en gentemot det allmänna tillförsäkrad yttrandefrihet: frihet att i tal, skrift eller bild eller på annat sätt meddela upplysningar samt uttrycka tankar, åsikter och känslor. På samma sätt är var och en tillförsäkrad informationsfrihet: frihet att inhämta och ta emot upplysningar samt att i övrigt ta del av andras yttranden. Ett likartat skydd följer av artikel 10 i Europakonventionen. Yttrande- och informationsfriheterna i RF och Europakonventionen får begränsas genom lag, men endast om vissa angivna förutsättningar är uppfyllda. Begränsningar i dessa friheter måste bl.a. alltid vara proportionerliga och får inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet.

Enligt yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) är var och en gentemot det allmänna tillförsäkrad rätt att i bl.a. ljudradio, tv och andra tekniska upptagningar offentligen uttrycka tankar, åsikter och känslor och i övrigt lämna uppgifter i vilket ämne som helst. Webbplatser på internet kan under vissa förutsättningar vara grundlagsskyddade (1 kap. 4 § YGL). De webbsidor som omfattas av skyddet är både sådana som tillhandahålls av mer traditionella massmedieföretag och sådana som tillhandahålls av andra aktörer som har s.k. frivilligt grundlagsskydd (utgivningsbevis för en databas).

Yttrandefrihetsgrundlagen bygger på ett antal grundprinciper. För framställningar på webbsidor som omfattas av yttrandefrihetsgrundlagen gäller t.ex. ett generellt förbud mot censur (förhandsgranskning). Andra åtgärder som innebär förbud eller hinder mot framställning, offentliggörande eller sprid-

ning av program eller upptagningar på grund av innehållet, får inte heller vidtas av det allmänna, om det inte finns stöd för åtgärderna i yttrandefrihetsgrundlagen. Ett exempel på när det finns stöd för att ingripa enligt yttrandefrihetsgrundlagen är yttrandefrihetsbrottet olaga våldsskildring, som kriminaliserar att i rörliga bilder närgånget eller utdraget skildra grovt våld mot människor eller djur med uppsåt att bilderna sprids, eller att sprida en sådan skildring (5 kap. 2 § YGL och 16 kap. 10 c § brottsbalken).

På senare år har problem med spridning av olaglig och skadlig verksamhet och material på internet och via digitala plattformar uppmärksammats både på EU-nivå och nationellt och lett till lagstiftning och utredningar. Ett exempel är Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/784 av den 29 april 2021 om åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online (TCO-förordningen) som tillämpas sedan den 7 juni 2022. Förordningen innehåller flera rättsliga verktyg för att de behöriga myndigheterna i EU – i Sverige Polismyndigheten – ska kunna motverka spridning av terrorisminnehåll till allmänheten på internet. De behöriga myndigheterna ges bl.a. befogenhet att utfärda en order om att en s.k. värdtjänstleverantör, som exempelvis en leverantör av sociala medietjänster, ska avlägsna terrorisminnehåll från sin värdtjänst. TCO-förordningen är för närvarande föremål för en utvärdering som kommer att ge underlag för en diskussion bl.a. om dess tillämpningsområde.

Sedan den 15 juli 2026 har Polismyndigheten även möjlighet att förelägga en värdtjänstleverantör att avlägsna rekryteringsinnehåll som sprids till allmänheten online, med stöd av lagen (2026:1235) om avlägsnande av rekryteringsinnehåll online. Med rekryteringsinnehåll avses enligt 2 § andra stycket den lagen innehåll som skäligen kan antas utgöra ett led i en straffbar förberedelse eller stämpling till ett brott för vilket det är föreskrivet fängelse i två år eller mer, eller involverande av en underårig i brottslighet enligt 16 kap. 5 a § brottsbalken.

Bestämmelser om åtgärder för att ta bort visst onlinematerial finns också i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1385 av den 14 maj 2024 om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära relationer. I betänkandet Nya nätbrott och andra åtgärder för genomförandet av direktivet om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära relationer (SOU 2026:34) lämnas förslag på en ny lag som gäller avlägsnande av nätbrottsinnehåll som sprids till allmänheten online för att omhänderta

direktivets krav. Med nätbrottsinnehåll avses innehåll som skäligen kan antas utgöra ett led i olaga hot, olaga integritetsintrång, ofredande, nättrakasserier, olaga identitetsexponering, sexuellt ofredande mot barn, sexuellt ofredande eller könsbaserat näthat. Betänkandet har remitterats och bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Utöver lagstiftning som inriktas mot särskilda områden finns även Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktivet om audiovisuella medietjänster), nedan benämnt AV-direktivet, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1808 av den 14 november 2018 om ändring av AV-direktivet mot bakgrund av ändrade marknadsförhållanden. AV-direktivet ställer krav på medlemsstater att säkerställa att leverantörer av videodelningsplattformar under deras jurisdiktion vidtar lämpliga åtgärder för att bl.a. skydda minderåriga och allmänheten i övrigt från visst innehåll. Det handlar bl.a. om sådant som kan skada minderårigas fysiska, mentala eller moraliska utveckling samt innehåll som innehåller uppmaning till våld eller hat mot en grupp eller en medlem av en grupp på någon av vissa angivna grunder. AV-direktivet är för närvarande föremål för en utvärdering som bl.a. inkluderar frågan om kraven i direktivet bör skärpas eller utvidgas.

Därutöver finns Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2065 av den 19 oktober 2022 om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring av direktiv 2000/31/EG (förordningen om digitala tjänster), här kallad DSA. Huvudsyftet med denna förordning är att skapa harmoniserade regler för en säker, förutsägbar och förtroendeskapande onlinemiljö. I DSA anges bl.a. formella förutsättningar för annan lagstiftning om åtgärder mot onlineplattformar och bestämmelser med vissa krav på hur onlineplattformar ska hantera anmälningar för åtgärder i enlighet med de användarvillkor som tillämpas. Med utgångspunkt i DSA har Europeiska kommissionen i oktober 2025 meddelat riktlinjer om åtgärder för att säkerställa en hög nivå av integritet, säkerhet och trygghet för minderåriga (C/2025/5519). Av DSA följer vidare att s.k. uppförandekoder på unionsnivå ska uppmuntras, dvs. frivilliga åtaganden för att följa DSA i beaktande av de särskilda utmaningarna att hantera olika typer av olagligt innehåll och s.k. systemrisker. Några tongivande medlemsstater har föreslagit att det tas fram en sådan uppförandekod för att bekämpa radikaliserings- och våldsbekämpande

extremism och terrorism. Ett mer konkret förslag har dock ännu inte presenterats.

Utöver de regelverk som gäller i Sverige och det pågående arbetet inom EU finns det skäl att även nämna det samarbete som sker mellan framför allt polismyndigheter, Europol och onlineplattformar. En viktig samarbetsform är det nyligen reviderade ramverket för hantering av s.k. onlinekriser. Ramverket, som har sin bakgrund i terrorattacken i Christchurch 2019, är en frivillig mekanism som syftar till att snabbt samordna insatser från EU-ländernas brottsbekämpande myndigheter, Europol och onlineplattformar för att förhindra eller begränsa spridningen av olagligt innehåll på nätet som har koppling till ett misstänkt angrepp med beröringspunkter till våldsbekämpande extremism och terrorism. Ett annat viktigt forum för samarbete mellan regeringar, myndigheter och onlineplattformar är EU Internet Forum (EUIF). EUIF har vid flera tillfällen diskuterat åtgärder mot de våldsförhärlikande nätverken som beskrivits ovan och dessa frågor är fortsatt aktuella under 2026.

Vidare lämnas det i delbetänkandet Effektiva ingripanden mot brott i cybermiljö bl.a. förslag om en tidsbegränsad lag som ger Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Tullverket möjlighet att ingripa mot viss brottslighet i cybermiljö både vid utredning av brott och i underrättelseverksamhet (SOU 2026:45). Ingripanden ska få göras om det är av särskild vikt för att förhindra eller avbryta brott, störa eller avbryta brottslig verksamhet eller kartlägga om ett informationssystem utnyttjas i brottslig verksamhet. Betänkandet har remitterats och bereds för närvarande i Regeringskansliet.

I oktober 2025 gav regeringen en utredare i uppdrag att analysera förutsättningarna för att införa en åldersgräns för barns användning av sociala medier (dir. 2025:91). I juni 2026 lämnade utredningen delbetänkandet En åldersgräns för barns tillgång till sociala medier (SOU 2026:35) där det bl.a. föreslås att en åldersgräns för tillgång till sociala medier införs och att denna sätts till det år barnet fyller 15 år. Betänkandet har remitterats och bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Regeringen har även i juni 2026 beslutat att ge en särskild utredare i uppdrag att undersöka olika aktörers ansvar för barn i digitala miljöer och föreslå hur arbetet med att skydda barn i sådana miljöer kan utvecklas och stärkas (dir. 2026:48). Syftet med utredningen är att ge barn ett bättre skydd mot att

utsättas för olika former av våld samt skadligt eller annat olämpligt innehåll. Uppdraget ska redovisas senast den 11 augusti 2027.

Även om det redan i dag finns vissa möjligheter att förelägga plattformar för sociala medier att ta ned visst innehåll är det av vikt att säkerställa att det finns effektiva verktyg för att motverka allvarliga våldsdåd i skolan. Den kartläggning som utredaren ska göra av onlinerörelser och sociala mediers betydelse för gärningspersonernas agerande syftar till att utgöra en grund för utredarens analys av om ytterligare åtgärder behöver vidtas. Det kan handla om ytterligare åtgärder för att begränsa spridning av innehåll som syftar till att rekrytera eller uppmana till, bejaka eller glorifiera våldsdåd på sociala medier eller andra plattformar, t.ex. genom förelägganden att plocka ned sådant innehåll.

Efter ett våldsdåd finns en risk för att andra inspireras att göra liknande dåd, s.k. copycats. Forskning visar att gärningspersonen ofta har tagit del av s.k. kulturella manus som gör en skolattack till ett möjligt alternativ (CVE 2024, Metodstöd för att stärka skolans förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism och skolattacker). Det är populärkulturella och sociokulturella referensramar som förklarar varför och hur en skolattack ska genomföras, vilket inkluderar val av kläder, symbolik, vapen och tillvägagångssätt, ofta med hänvisningar till andra allvarliga våldsdåd i skolmiljöer. Det finns mot denna bakgrund ett behov av att analysera vilken betydelse de onlinerörelser som förhärskar och uppmanar till våld kan ha haft för att inspirera eller uppmana till våldsdåd i skolmiljöer.

Allvarliga våldsdåd i skolmiljöer kan i vissa fall vara inspirerade eller motiverade av våldsbejakande extremism. Det kan då dels handla om digitala miljöer som bejakar och främjar våldsbejakande extremism, dels om andra kopplingar till och inflytande från nätverk som aktivklubbar och liknande rörelser inom våldsbejakande höger- och vänsterextremism samt islamistisk extremism. Det kan också finnas andra likheter mellan hur våldsdåd i skolmiljöer och våldsbejakande extremistiska dåd planeras, motiveras och utförs.

Regeringen beslutade i januari 2024 en nationell strategi mot våldsbejakande extremism och terrorism (skr. 2023/24:56). Samtidigt fick Brå, Myndigheten för civilt försvar (då Myndigheten för samhällsskydd och beredskap), Polismyndigheten och Säkerhetspolisen i uppdrag att införliva strategin inom ramen för sina verksamheter. Den uppföljning av strategin som

presenterades i juli 2026 visar att myndigheters, kommuners och organisationers arbete, tillsammans med den kunskap som olika forskare tagit fram, har bidragit till att utveckla samhällets kunskap, beredskap och förmåga att bl.a. förebygga våldsbejakande extremism (skr. 2025/26:291).

Även om arbete pågår är det av vikt att eventuella kopplingar mellan våldsdåd i skolmiljöer och radikalisering, påverkan av våldsbejakande extremism och andra rörelser kartläggs.

Den forskning och analys som redan finns på området ska beaktas, bl.a. den som Totalförsvarets forskningsinstitut gjort av våldsbejakande extremism i digitala miljöer.

Utredaren ska därför

- kartlägga och analysera om och i så fall hur gärningspersonerna före, under och efter allvarliga våldsdåd i skolmiljöer i Sverige använt sociala medier eller andra digitala plattformar, inklusive betydelsen av onlinerörelser som förhärjningar eller uppmanar till våld,
- analysera om ytterligare åtgärder behövs för att förhindra och begränsa spridning av innehåll på sociala medier eller andra digitala plattformar som syftar till att rekrytera till, uppmana till, bejaka eller glorifiera våldsdåd, och vid behov lämna förslag på sådana ytterligare åtgärder,
- överväga om sociala medieplattformar eller andra digitala plattformar i större utsträckning än i dag bör kunna föreläggas att avlägsna sådant innehåll, och lämna förslag på en sådan reglering,
- analysera risker för s.k. copycat-beteenden och hur sådana risker kan minskas för att inträffade våldsdåd i skolmiljöer inte ska inspirera framtida gärningspersoner,
- kartlägga eventuella kopplingar mellan våldsdåd i skolmiljöer och radikalisering samt våldsbejakande extremistiska nätverk, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

I uppdraget ingår inte att överväga eller föreslå grundlagsändringar.

I analyserna och vid utformning av eventuella förslag ska utredaren beakta utvecklingen inom framför allt EU vad gäller samarbetsformer och rättsliga verktyg. Utredaren ska säkerställa att de överväganden som görs och de förslag som lämnas är förenliga med grundlagarna, Europakonventionen, EU-rätten och Sveriges andra internationella åtaganden.

Uppdraget att följa upp och förstärka skolornas säkerhetsarbete

Ett effektivt och långsiktigt skolsäkerhetsarbete förutsätter en kombination av både sociala och situationella insatser. Det förebyggande arbetet är centralt. Fullgjord skolgång kan vara en stark skyddsfaktor mot kriminalitet och ett flertal andra problem senare i livet, såsom svag förankring på arbetsmarknaden och ekonomisk utsatthet. Skolan kan göra stor skillnad, inte minst för barn och unga som far illa då skolrelaterade problem och social utsatthet ofta hänger samman och kan förstärka varandra. För att öka tryggheten i skolan har regeringen under mandatperioden satsat bl.a. på skolsociala team och akutskolor, fler speciallärare och mindre undervisningsgrupper. Det är viktigt med tidiga insatser för att fånga upp elever som behöver stöd i sitt psykiska mående. Elevhälsan är en viktig arena i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet för barn och unga.

Under våren 2026 beslutade regeringen flera propositioner med ändringar i skollagen som tillsammans skapar förutsättningar för att höja kunskapsresultaten, skapa trygghet och studiero i skolan och bidra till att alla barn och elever får en likvärdig utbildning av hög kvalitet. Riksdagen biföll i juni 2026 förslagen i propositionerna.

Regeringen har även beslutat om nya bestämmelser om skolväsendets säkerhetsarbete i brottsförebyggande syfte genom ett nytt kapitel i skollagen (6 a kap. skollagen). Dessa bestämmelser trädde i kraft den 1 juli 2025. Bestämmelserna innebär bl.a. att huvudmannen ska se till att det vid varje förskole- och skolenhet finns en beredskapsplan samt att det bedrivs ett löpande arbete för att säkerställa beredskap att hantera allvarliga vålds- och hotsituationer. Huvudmannen ska vidare se till att det vidtas åtgärder för att obehöriga personer inte ska ges tillträde till förskolors och skolenheters områden under verksamhetstid. Rektorer har också fått befogenhet att besluta om undersökning av väskor och andra föremål som elever har med sig till skolan, den kommunala vuxenutbildningen eller till aktiviteter utanför skolenheten, när det är motiverat av säkerhetsskäl eller för att begränsa risken för brott, ordningsstörningar eller kränkningar. Det har också införts en skyldighet för rektorer att anmäla brott som det kan misstänkas att elever har begått till Polismyndigheten, om inte övervägande skäl talar emot en sådan anmälan. Det har även i samtliga läroplaner förtydligats att utbildningen ska förmedla och förankra respekt för att lagar och andra föreskrifter som gäller i samhället ska följas. Läroplansändringarna trädde i kraft inför höstterminen 2025.

I samband med att de nya bestämmelserna i skollagen beslutades gav regeringen Statens skolverk i uppdrag att ta fram stödmaterial om säkerhetsarbete i brottsförebyggande syfte för skolväsendet (U2025/01100). Materialet ger stöd till huvudmän, skolchefer och rektorer i arbetet med riskbedömningar, förebyggande säkerhetsarbete, beredskap inför allvarliga våldshändelser och hantering av hot och våld.

Ytterligare en åtgärd är att kravet på tillstånd för kamerabevakning för verksamheter inom skolväsendet tagits bort. Sedan den 1 april 2025 behöver bl.a. skolor inte längre ansöka om tillstånd för att sätta upp kameror. I stället ansvarar varje aktör för att genomföra en intresseavvägning mellan behovet av bevakning och integritetsaspekter innan kamerabevakning kan påbörjas.

För att stärka skyddet mot hot och våld i skolväsendet föreslog regeringen i vårandringsbudgeten för 2025 ett nytt statsbidrag för säkerhetshöjande åtgärder i skolan (prop. 2024/25:99, utg.omr. 16). Bidraget syftar till att ge huvudmännen bättre förutsättningar att stärka säkerheten och förebygga allvarliga våldshändelser. För satsningen avsattes 300 miljoner kronor under 2025. Därefter förlängdes satsningen med ytterligare 300 miljoner kronor för 2026 (prop. 2025/26:1, utg.omr. 16). En omfördelning av ytterligare 100 miljoner kronor beslutas samma dag som dessa direktiv, vilket innebär att totalt 400 miljoner kronor avsätts för ändamålet under året.

Behövs det ytterligare åtgärder för att stärka skolors säkerhetsarbete?

De åtgärder som nyligen har genomförts innebär ett väsentligt förstärkt regelverk för skolans säkerhetsarbete i brottsförebyggande syfte. Statens skolinspektion fick i regleringsbrevet för 2026 (U2025/00800) i uppdrag att genom tillsyn granska huvudmäns och skolors säkerhetsarbete i brottsförebyggande syfte utifrån 6 a kap. skollagen. Uppdraget ska delredovisas årligen, senast den 15 december, och slutredovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 15 december 2030.

Även om flera viktiga åtgärder har vidtagits kan det inte uteslutas att ytterligare åtgärder behövs för att stärka säkerheten i skolväsendet. Det finns därför behov av att analysera vilken verkan de nya bestämmelserna har fått och om de är tillräckliga för att förebygga och hantera allvarliga våldssituationer eller hot om sådana. En sådan analys bör bl.a. omfatta det praktiska genomförandet samt om det finns hinder och utmaningar i

genomförandet av bestämmelserna om säkerhetsarbete i brottsförebyggande syfte (6 a kap. skollagen).

Andra länders erfarenheter av att arbeta med nationella modeller och riktlinjer för brottsförebyggande åtgärder i skolmiljöer kan vara av intresse. I Finland har allvarliga våldsdåd i skolmiljöer bidragit till utvecklingen av nationella modeller och riktlinjer för säkerhets- och beredskapsarbetet inom utbildningssektorn (www.oph.fi/sv). Erfarenheterna visar hur nationell styrning kan användas för att stödja ett systematiskt arbete med åtgärder som syftar till att förhindra våldsdåd i skolmiljön.

Ett effektivt säkerhetsarbete i skolväsendet förutsätter att det finns väl avvägda åtgärder för att förebygga och hantera allvarliga vålds- och hot-situationer. Sådana åtgärder kan avse skolors fysiska utformning, kontroll av tillträde till skolområdet, skalskydd, låssystem, larm och andra säkerhets-höjande lösningar. Det kan finnas behov av att överväga om vissa delar av skolornas säkerhetsarbete bör omfattas av nationella modeller eller andra riktlinjer för att säkerställa en grundläggande och likvärdig nivå av skydd i hela landet. En mer enhetlig nivå på sådana åtgärder kan bidra till att stärka skyddet för elever, lärare och övrig personal samt skapa bättre förutsättningar för skolväsendets säkerhetsarbete.

Utredaren ska därför

- följa upp bestämmelserna om säkerhetsarbete i brottsförebyggande syfte som trädde i kraft den 1 juli 2025 och, i den mån det är möjligt, bedöma om lagstiftningen fått avsedd effekt,
- överväga nationella modeller och riktlinjer för säkerhets- och beredskapsarbetet inom skolväsendet och vid behov lämna förslag,
- ta ställning till om det är ändamålsenligt att vidta ytterligare åtgärder i fråga om säkerhetsarbete inom skolväsendet och vid behov lämna förslag, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Möjligheten att använda larmbågar i skolväsendet behöver ses över

Som tidigare nämnts har rektorer sedan den 1 juli 2025 fått befogenhet att besluta om undersökning av väskor och andra föremål som elever har med sig till skolan eller till aktiviteter utanför skolenheten, när det är motiverat av

säkerhetsskäl eller för att förebygga brott, ordningsstörningar eller kränkningar.

Möjligheten att undersöka väskor och andra föremål som elever har med sig utgör i rättslig mening en kroppsvisitation. Enligt regeringsformen är var och en gentemot det allmänna skyddad mot kroppsvisitation (2 kap. 6 § första stycket RF). Skyddet mot kroppsvisitation får endast begränsas genom lag (2 kap. 20 § första stycket 2 RF). En sådan begränsning får endast göras under specifika förutsättningar (2 kap. 21 § RF).

Även i Europakonventionen, som gäller som lag i Sverige, finns ett skydd mot kroppsvisitation, i form av människors rätt till respekt för sitt privat- och familjeliv, sitt hem och sin korrespondens (artikel 8). Inskränkningar i skyddet kan godtas, under förutsättning att de är lagliga och ägnade att tillgodose något av de intressen som räknas upp i bestämmelsen. Bland dessa intressen kan särskilt nämnas den allmänna säkerheten, förebyggande av oordning eller brott och skydd för andra personers fri- och rättigheter. För att vara godtagbar måste en inskränkning vara nödvändig i ett demokratiskt samhälle.

Enligt artikel 16 i barnkonventionen, som också gäller som lag i Sverige, har barn rätt till lagens skydd mot godtyckliga eller olagliga ingripanden i sitt privat- och familjeliv, sitt hem eller sin korrespondens. Vidare framgår av artikel 28 att staten ska vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa att disciplinen i skolan upprätthålls på ett sätt som är förenligt med barnets mänskliga värdighet och i överensstämmelse med konventionen. Vid alla åtgärder som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa (artikel 3).

Mot bakgrund av de allvarliga våldsdåd i skolmiljöer som inträffat och med hänsyn till den samhällsutveckling som pågår, främst det snabbt eskalerande grova våldet som förflyttas längre ner i åldrarna, samt barns inträde och delaktighet i gängkriminalitet, kan det finnas anledning att verksamheter inom skolväsendet får möjlighet att vidta ännu kraftigare åtgärder än vad som är möjligt i dag.

Att gå igenom en larmbåge eller användning av en handhållen metalldetektor anses enligt svensk lagstiftning vara en kroppsvisitation. I betänkandet Skolor mot brott (SOU 2024:17) gjorde Skolsäkerhetsutredningen bedömningen att användning av metalldetektorer i skolväsendet kräver

lagreglering. Skolsäkerhetsutredningen bedömde också att allmänna inpasseringskontroller i form av säkerhetskontroll inte kunde föreslås inom ramen för den utredningen.

Det kan inte uteslutas att det finns verksamheter inom skolväsendet som har eller som kan komma att få ett reellt behov av att kunna besluta om allmän säkerhetskontroll med mer långtgående möjligheter till kroppsvisitation eller andra säkerhetshöjande insatser. Frågeställningen om utökade möjligheter att besluta om kroppsvisitation kan dock inte avgränsas till att enbart avse elever. Det kan t.ex. vara en tidigare elev som kommer på besök till en skola med brottsliga avsikter.

Även om det är av yttersta vikt att respektera den personliga integriteten, måste skyddet för den enskildes integritet vägas mot andra skyddsvärda intressen som t.ex. att förhindra brott. Det kan därför i vissa situationer finnas skäl som talar för att det bör finnas en möjlighet att inom skolväsendet besluta om kroppsvisitation i fler fall, eller på andra sätt, än vad dagens reglering tillåter.

Utredaren ska därför

- analysera om det finns behov av utökade möjligheter att inom skolväsendet besluta om kroppsvisitation, och vid behov lämna förslag,
- om sådana förslag lämnas, ta ställning till under vilka förutsättningar och av vem som kroppsvisitation ska kunna utföras,
- bedöma om förslagen är proportionerliga och ändamålsenliga, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Utredaren ska säkerställa att de förslag som lämnas är förenliga med de krav som ställs upp enligt regeringsformen, Europakonventionen, barnkonventionen och Sveriges åtaganden i övrigt när det gäller mänskliga rättigheter.

Utökade möjligheter att omhänderta föremål i komvux

Skolpersonal får i fritidshemmet och alla skolformer utom förskolan och komvux omhänderta vissa föremål som används på ett sätt som är störande för utbildningen, kränkande för elever eller personal eller som kan utgöra en fara för säkerheten i utbildningen (5 kap. 22 § skollagen). I samband med att möjligheten att omhänderta föremål enligt 5 kap. 22 § skollagen infördes uttalade regeringen att behovet av en sådan reglering i exempelvis komvux,

inte kunde anses vara så stort att det vid den tidpunkten var motiverat med lagstiftning (prop. 2006/07:69 s. 12).

Däremot finns det även i komvux möjlighet att omhänderta föremål som påträffas vid undersökning av väskor eller andra föremål som elever har med sig till skolan enligt de nya bestämmelserna i skollagen (6 a kap. 5 och 7 §§ skollagen). Det är därmed enligt dagens reglering tillåtet att omhänderta föremål som påträffas vid en undersökning av en väska i komvux, samtidigt som det i sådan verksamhet enligt 5 kap. 22 § skollagen inte är tillåtet att omhänderta föremål som används på ett sätt som kan utgöra en fara för säkerheten men som inte förvaras i en väska eller andra föremål. En sådan ordning framstår som motsägelsefull och behovet av att kunna omhänderta föremål skiljer sig inte åt beroende på i vilket av dessa sammanhang föremålet påträffas. Även elever och skolpersonal i komvux har rätt till en säker och trygg skolmiljö.

Utredaren ska därför

- lämna förslag om utökade möjligheter för personalen vid den kommunala vuxenutbildningen att omhänderta föremål, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Uppdraget att stärka krisstödet vid allvarliga våldsdåd i skolmiljöer

Allvarliga våldsdåd i skolmiljöer kan ha en stor inverkan på både individers hälsa och deras skolgång. Forskning visar att de som varit med om våldsdåd i skolmiljöer ofta drabbas av psykisk ohälsa, stress och nedstämdhet. Även akuta kristillstånd och långvariga psykiska besvär såsom ångest, sömnsvårigheter och posttraumatiskt stressyndrom är vanligt förekommande. Det kan drabba såväl elever som lärare och annan skolpersonal men också elevers föräldrar eller andra närstående.

Samhällets ansvar för krisstöd efter allvarliga händelser delas mellan hälso- och sjukvården och socialtjänsten, där kommunerna bär det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver. Regionerna ansvarar för att kunna erbjuda krisstöd till dem som drabbats av psykisk ohälsa till följd av en allvarlig händelse och detta krisstöd bör organiseras i nära samverkan med kommunernas socialtjänst. Länsstyrelsernas roll före, under och efter en kris är bl.a. att samordna verksamheten mellan kommuner, regioner och statliga myndigheter. Även civilsamhällets, inte

minst kyrkornas och trossamfundens, verksamhet spelar en central roll i att ge krisstöd i samband med allvarliga händelser genom bl.a. samtalsstöd, volontärer för praktisk hjälp och tillhandahållandet av lokaler där människor kan mötas. Det innebär att samverkan mellan hälso- och sjukvården och socialtjänsten, och andra berörda aktörer såsom civilsamhället och trossamfunden, är en viktig förutsättning för att krisstödet i samband med allvarliga våldsdåd i skolmiljöer ska fungera på ett effektivt och ändamålsenligt sätt.

Rapporter från Myndigheten för civilt försvar respektive Kunskapscentrum för katastrofpsykiatri när det gäller hanteringen av massskjutningen på Campus Risbergsga i Örebro 2025 visar dock att det finns fortsatta utvecklingsbehov när det gäller arbetet med krisstöd i samband med våldsdåd i skolmiljöer, i såväl det akuta som det icke-akuta skedet (Myndigheten för civilt försvar 2026, Hanteringen av massskjutningen på Campus Risbergsga, Redovisning av regeringsuppdrag och Kunskapscentrum för katastrofpsykiatri, Uppsala universitet 2026, Kartläggning av kommunens och regionens organisering av krisstöd efter skjutningen på Campus Risbergsga i Örebro 2025).

Enligt de nämnda rapporterna finns bl.a. fortsatta behov av att säkerställa att krisstödet präglas av en tydlig helhetssyn och omfattar praktiska, psykologiska, sociala, medmänskliga och existentiella insatser och riktas till en bred krets av drabbade, däribland elever, skolpersonal, anhöriga, insatspersonal och allmänhet. För att krisstödet i samband med allvarliga våldsdåd i skolmiljöer ska kunna utvecklas och fungera ändamålsenligt finns det ett behov av en översyn med fokus på att identifiera hinder, styrkor och förbättringsområden i arbetet.

Utredaren ska därför

- sammanställa hur kommuners och regioners krisstöd har utförts i samband med allvarliga våldsdåd i skolmiljöer Sverige, med fokus på hur arbetet för att stödja drabbade elever, skolpersonal, anhöriga, insatspersonal och allmänheten har bedrivits,
- analysera och lämna förslag på hur kommuner och regioner kan öka sin förmåga att bedriva krisstöd till drabbade elever, skolpersonal, anhöriga, insatspersonal och allmänheten vid allvarliga våldsdåd i skolmiljöer, i såväl det akuta som det icke-akuta skedet,

- analysera och lämna förslag på hur kommuner och regioner kan främja civilsamhällets möjligheter att bedriva krisstöd vid allvarliga våldsdåd i skolmiljöer, i såväl det akuta som det icke-akuta skedet,
- analysera och lämna förslag på hur kommuner och regioner kan stärka och utveckla samverkan i krisstödsarbetet med bl.a. myndigheter, privata aktörer som bedriver vård och omsorg, trossamfund, civilsamhällesorganisationer, näringslivet och andra berörda aktörer vid allvarliga våldsdåd i skolmiljöer, i såväl det akuta som det icke-akuta skedet, och
- vid behov lämna nödvändiga författningsförslag.

Närliggande frågor

Utredaren är oförhindrad att ta upp och lämna förslag även i andra frågor som inte uttryckligen omnämns i dessa direktiv men som har samband med uppdraget. Det kan t.ex. handla om att överväga om det finns skäl att se över befintlig reglering kring farliga föremål som använts vid allvarliga våldsdåd i skolmiljöer för att skada andra och som utan någon närmare kontroll går att införskaffa. Detta förutsätter att uppdraget ändå kan redovisas i tid.

Konsekvensbeskrivningar

I enlighet med förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar ingår i uppdraget att redogöra för konsekvenserna av förslagen. Såväl ekonomiska som andra konsekvenser ska belysas. Utredaren ska särskilt redovisa vilka konsekvenser förslagen har för brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet samt för barn utifrån ett barnrättsperspektiv, liksom vilka konsekvenser för statliga myndigheter, kommuner och regioner som förslagen skulle innebära. Utredaren ska även redogöra för hur eventuellt ökade kostnader bör finansieras, i enlighet med 15 § kommittéförordningen (1998:1474).

Kontakter och redovisning av uppdraget

Utredaren ska särskilt beakta pågående och genomförda utredningar och översyner som regeringen har tagit initiativ till för att öka säkerheten i skolväsendet så att barn, elever, lärare, rektorer och annan skolpersonal har en säker och trygg utbildnings- och arbetsmiljö. Därutöver ska utredaren särskilt beakta relevant arbete som pågår på andra berörda myndigheter, däribland uppdraget till Socialstyrelsen att ta fram metodstöd till hälso- och sjukvården i arbetet med att förebygga, bedöma och hantera patienters risk för att skada andra (S2026/00227).

Utredaren ska föra en dialog med myndigheter, kommuner och regioner, berörda delar av Regeringskansliet och andra relevanta aktörer i syfte att informera om sitt arbete och inhämta underlag som kan ligga till grund för kartläggning och analys av vilka åtgärder som krävs för att förebygga och förhindra allvarliga våldsdåd i skolmiljöer.

Utredaren ska särskilt ta hänsyn till arbetet i utredningen om En åldersgräns till skydd för barns hälsa och trygghet i digitala miljöer (dir. 2025:91) samt de förslag som utredningen lämnat i SOU 2026:35, utredningen om En förbättrad psykiatrisk tvångslagstiftning (dir. 2026:42), utredningen om Stärkt skydd för barn mot våld i digitala miljöer (dir. 2026:48) och utredningen om Avskaffad sekretess mellan myndigheter och förbättrade möjligheter till informationsutbyte mellan myndigheter och enskilda aktörer (dir. 2026:104).

Vidare ska utredaren särskilt beakta beredningen av förslagen i betänkandet Nya nätbrott och andra åtgärder för genomförandet av direktivet om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära relationer (SOU 2026:34) och betänkandet Effektiva ingripanden mot brott i cybermiljö (SOU 2026:45).

Till utredaren ska det knytas en referensgrupp med företrädare för samtliga politiska partier i riksdagen.

Uppdraget ska redovisas senast den 31 maj 2028.

(Justitiedepartementet)